

بن‌سکاری کودکان و نوجوانان
در پرتو سیاست جنایی بومی

تألیف: دکتر ابراهیم زارع

رشناسه	: زارع، ابراهیم، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: بزهکاری کودکان و نوجوانان در پرتو سیاست جنایی بومی / تألیف ابراهیم زارع.
مشخصات نشر	: اراک: ذوق لطیف، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۷ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۲۷۴-۶-۵
وضعیت فهرست نویسی: فیا	
یادداشت	: واژه نامه.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: بزهکاری نوجوانان -- ایران -- پیشگیری
موضوع	: Juvenile delinquency -- Iran -- Prevention
موضوع	: نوجوانان بزهکار -- ایران -- سیاست دولت
موضوع	: Juvenile delinquents -- Government policy -- Iran
موضوع	: نوجوانان بزهکار -- وضع حقوقی و قوانین -- ایران
موضوع	: Juvenile delinquents -- Legal status, laws, etc. -- Iran
رده بندی کنگره	: HV۹۰۷۶/۱۲۰۴
رده بندی دیویی	: ۳۶۱/۳۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۹۲۶۲

بزهکاری کودکان و نوجوانان در پرتو سیاست جنایی بومی

تألیف: دکتر ابراهیم زارع

ناشر: انتشارات ذوق لطیف

نوبت و سال چاپ: اول / ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۲۷۴-۶-۵

بها: ۲۵۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است

مقدمه مؤلف

بزهکاری نوعی از کجروی است که بیش از ارزش‌شکنی به هنجارشکنی گرایش دارد. اصولاً «بزه» به عملی گفته می‌شود که خلاف قانون و مقررات اجتماعی است. این واژه در خصوص کودکان و نوجوانان به کار می‌رود و برای بزرگسالان از واژه «جرم» استفاده می‌شود. از این‌رو باید دل‌نگران کودکان و نوجوانانی بود که عرض تحصیل و یا زیستن شادمانه در حلقه‌ی همسالان و بالیدن شورمندانه بر بستر پر مهر خانوادگی این صمیمی به وادی ارتکاب بزه در افتاده‌اند. اهمیت موضوع بزهکاری کودکان و نوجوانان، نحوه‌ی قدردانی و جرم‌شناسان را بر آن داشته است تا به موضوع بزهکاری اطفال و نحوه‌ی مقابله با آن و شیوه‌های احراز و کجروی آن‌ها در جامعه توجه و حساسیت بیشتری داشته باشند. چگونگی مواجهه‌ی نظام‌های کیفری با بزه‌کاران، کودک و نوجوان یکی از بحث برانگیزترین موضوعات علم حقوق است و به سبب حساسیت سنی مجرمان در سنین کودکی و نوجوانی اعمال مجازات بر آنها به سادگی اعمال مجازات بر مجرمان بالغ نیست. امروزه در بسیاری از نظام‌های حقوقی کودکان و نوجوانان اساساً از دایره شمول مسئولیت کیفری خارج شده‌اند و در مواردی که عمل سرزده از آنها جرم‌انگاری شده باشد به آن نه به عنوان جرم ارتکابی رسوبی یک مجرم بلکه به عنوان بزه‌ای ناشی از انحرافات اجتماعی نگریسته می‌شود و بزهکار به جای مجازات تحت مراقبت‌های اجتماعی و درمانی قرار می‌گیرد تا شرایط بازگشت او به جامعه و دوری از انحرافات اجتماعی فراهم شود.

راست آن است که درباره‌ی بزهکاری کودکان و نوجوانان می‌بایست چشم‌ها را شست و از منظر و مرئای دیگری به این مسئله‌ی بزرگ اجتماعی نگریست. رهیافت بدیعی که در آن بر ریشه‌یابی اسباب و علل گرایش کودکان و نوجوانان به ارتکاب رفتارهای بزهکارانه تأکید و تمرکز می‌شود و به جای پیش‌نهادن مجازات که به واقع چشم‌بستن بر حقایق تلخ اجتماعی و کوشش ویرانگر برای

پاک کردن صورت مسئله است، نخست از عوامل و زمینه‌های سوق یافتن کودکان و نوجوانان به بزه‌های گونه‌گون سراغ گرفته می‌شود و در گام بعد با بهره‌مندی از روش‌های علمی و روزآمد، گشودن دریچه‌های ذهن به روی تجارب کامیاب جهانی و سود جستن از رأی و نظر متخصصان و آگاهان، پیشگیری از آلوده شدن کودکان و نوجوانان به رفتارهای بزهکارانه و ورود آنان به چرخه‌های اجتماعی بزه‌انگیز در صدر سیاست‌های همه نهادها اعم از دولتی و غیر دولتی می‌گیرد. جای آن است که از اکسیر ادبیات و هنر برای تطهیر روح کودکان و نوجوانان این دیار از وسوسه‌های تازی آور بزه یاری بجویم؛ چه به قول شاعر فرهیخته‌ی معاصر، روانشاد قیصر امین پور:

"خارها

خوار نیستند
شاخه‌های خشک،
چوبه‌های دار نیستند
میوه‌های کال کرم خورده‌ییر
روی دوش شاخه بار نیستند
پیش از آنکه برگ‌های زرد را
زیر پای خویش
سرزنش کنی
خس خشکی به گوش می‌رسد:
برگ‌های بی‌گناه
با زبان ساده اعتراف می‌کنند
خشکی درخت
از کدام ریشه آب می‌خورد!"

در پایان از همسرم و نیز پسر مهندس دانیال زارع و دخترم خانم شیوا زارع و سایر دوستان و دست‌اندرکاران، به ویژه جناب آقای دکتر موسوی و سرکار خانم عزیززاد که در تهیه و تنظیم، جمع‌آوری مستندات و نگارش این کتاب مرا یاری نمودند صمیمانه کمال تشکر و سپاسگزاری را دارم.

فهرست مطالب

۱	فصل اول: مقدمه
۳	دییایچه
۹	تعریف بزه
۱۰	تاریخچه بزهکاری
۱۱	تعریف بزهکار
۱۲	بزهکاری نوجوانان و جوانان
۱۳	تعریف جرم
۱۴	کودکان بزهکار و بزه دیده در حقوق ایران
۱۵	تعریف بزه در رویکردهای مختلف
۱۶	رویکردها در مورد علل بزهکاری
۲۲	مبانی نظری آسیب‌های اجتماعی
۲۳	هدف‌ها و مقاصد آسیب‌شناسی اجتماعی
۲۴	دیدگاه‌ها و نظرات جامعه‌شناسی انحرافات و آسیب‌های اجتماعی
۲۷	نظریات اقتصادی در آسیب‌شناسی اجتماعی
۲۷	نظریات روان‌شناختی در آسیب‌شناسی اجتماعی
۲۸	نظریات مبتنی بر ویژگی‌های اجتماعی در آسیب‌شناسی اجتماعی
۲۸	عوامل جرم‌زا
۳۲	عوامل جرم‌زای اجتماعی
۳۴	دلایل تأثیر جمعیت شهری
۳۴	عوامل مؤثر بر بزهکاری کودکان
۳۷	انواع بزهکاری نوجوانان و جوانان
۴۱	فرصت و بزهکاری
۴۳	تأثیر جرم‌انگاری در بزهکاری
۴۷	تعریف پیشگیری
۴۸	مفهوم پیشگیری در جرم‌شناسی

۴۹	انواع پیشگیری.....
۵۰	نحوه اجرای پیشگیری.....
۵۲	جرم و راه‌های پیشگیری از آن.....
۵۳	راه‌های کنترل و پیش‌گیری از بزهکاری.....
۵۵	پیش‌گیری جامعه‌مدار.....
۵۶	اسلام و پیشگیری از وقوع جرم.....
۵۹	پیشگیری از بزهکاری در قرآن کریم.....
۶۱	نقش دین در کاهش جرایم.....
۷۲	پیشینه تحقیق.....
۸۳	فصل دوم: تعاریف جنایی بومی در قبال بزهکاری اطفال
۸۵	مفهوم‌شناسی.....
۹۴	اهمیت بخشی به جرائم اطفال.....
۹۴	جامعیت در روش‌ها و تأثیرات یاد بر روش‌های اصلاح گرایانه و پیشگیرانه.....
۹۴	جامعیت در استفاده از همه جمع‌نازینیت دادن به مشارکت اجتماعی.....
۹۵	اولویت رعایت حقوق و آزادی‌های فردی بر حفظ اقتدار دولت و امنیت‌گرایی.....
۹۶	هزینه‌بری اندک در عین بازدهی زیاد.....
۱۱۳	فصل سوم: رویکردها به سیاست جنایی
۱۱۵	مقدمه.....
۱۲۳	بومی‌سازی سیاست جنایی.....
۱۴۳	فصل چهارم: سیاست جنایی بومی پیشگیرانه دستگاه‌های دولتی در مناطق مختلف کشور
۱۴۵	مقدمه.....
۱۴۷	اقدام‌های دستگاه‌های علمی مناطق مختلف کشور در زمینه پیشگیری از بزهکاری.....
۱۵۱	اقدام‌های دستگاه‌های اجرایی و قضایی در زمینه پیشگیری از بزهکاری اطفال.....
۱۵۶	اقدام‌های دستگاه قضایی در زمینه پیشگیری از بزهکاری.....
۱۶۸	دادرسی عادلانه ناظر بر دادرسی اطفال.....
۱۷۸	نتیجه‌گیری.....
۱۸۲	پیشنهادها.....
۱۸۳	فهرست منابع و مآخذ